

Nr 31

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av ändringar i konventionen om upprättande av Mellanstatliga rådgivande sjöfartsorganisationen (IMCO); given Stockholms slott den 11 februari 1965.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gösta Skoglund

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att för Sveriges del godkänna av Mellanstatliga rådgivande sjöfartsorganisationen (IMCO) den 15 september 1964 antagna ändringar av artiklarna 17 och 18 i konventionen om upprättande av IMCO. Ändringarna innebär att antalet medlemmar i IMCO:s råd ökas från sexton till aderton och att principerna för utseende av dessa medlemmar erhåller annan utformning. Enligt de nya principerna skall samtliga rådsmedlemmar väljas av IMCO:s församling, därvid tolv medlemmar skall utses efter för dem nu gällande grunder under det att övriga sex medlemmar skall utses så, att alla mera betydande geografiska områden i världen blir företrädna i rådet.

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott
den 11 februari 1965.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLM-QVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om godkännande av ändringar i konventionen om upprättande av Mellanstatliga rådgivande sjöfartsorganisationen (IMCO) och anför därvid följande.

Konventionen om IMCO (SÖ 1959: 15) trädde i kraft den 17 mars 1958. Efter riksdagens bemyndigande meddelade Kungl. Maj:t den 17 april 1959 beslut om godkännande för Sveriges del av konventionen (prop. 1959: 49, UU 1, rskr. 147)¹. Anslutningsdokument deponerades den 27 sistnämnda månad.

IMCO består av bl. a. en församling, ett råd och en sjöfartssäkerhetskommitté (artikel 12).

Enligt konventionens artikel 17 skall IMCO:s råd bestå av sexton medlemmar och ha följande sammansättning, nämligen a) sex medlemmar skall vara regeringar i länder med det största intresset i tillhandahållande av tonnage för den internationella handelssjöfarten, b) sex medlemmar skall vara regeringar i andra länder med det största intresset i den internationella sjöburna handeln, c) två medlemmar skall väljas av IMCO:s församling bland regeringar i länder med ett avsevärt intresse i tillhandahållande av tonnage för den internationella handelssjöfarten och d) två medlemmar skall väljas av församlingen bland regeringar i länder med ett avsevärt intresse i den internationella sjöburna handeln.

Rådet skall enligt artikel 18 fastställa vilka som i enlighet med artikel 17 a) skall vara medlemmar i egenskap av regeringar i länder med det största intresset i tillhandahållande av tonnage för den internationella

¹ IMCO omfattar (dec. 1964) följande 58 stater, nämligen Algeriet, Amerikas förenta stater, Argentina, Australien, Belgien, Brasilien, Bulgarien, Burma, Cambodja, Camerun, Canada, Danmark, Dominikanska Republiken, Ecuador, Elfenbenskusten, Filippinerna, Finland, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Förenade Arabrepubliken, Ghana, Grekland, Haiti, Honduras, Indien, Indonesien, Iran, Irland, Island, Israel, Italien, Japan, Jugoslavien, Republiken Kina (Formosa), Republiken Korea, Kuwait, Liberia, Madagaskar, Marocko, Mauretanien, Mexico, Nederländerna, Nigeria, Norge, Nya Zeeland, Pakistan, Panama, Polen, Schweiz, Senegal, Sovjetunionen, Spanien, Storbritannien, Sverige, Syrien, Tjeckoslovakien, Tunisien och Turkiet.

handelssjöfarten och likaledes fastställa vilka som i enlighet med artikel 17 c) skall vara medlemmar bland regeringar i länder med ett avsevärt intresse i sådant tillhandahållande. Dylika beslut skall fattas genom majoritetsröstning i rådet, inbegripet instämmande röster från majoriteten av de medlemmar som är representerade i rådet i enlighet med artikel 17 a) och c). Rådet skall vidare fastställa vilka som i enlighet med artikel 17 b) skall vara medlemmar i egenskap av regeringar i länder med det största intresset i den internationella sjöburna handeln. — Medlemmarna i rådet skall inneha sina poster till slutet av nästa ordinarie möte med församlingen. Medlem skall kunna omväljas (artikel 19).

Sverige innehade en rådsplats enligt artikel 17 b) fr. o. m. sitt inträde i IMCO i april 1959 t. o. m. oktober 1963, då församlingen höll sitt tredje ordinarie möte. Vid detta möte invaldes Sverige i rådet enligt artikel 17 c). Den av Sverige tidigare innehavda platsen enligt artikel 17 b) besattes av Sovjetunionen.

I rådet ingår sedan sistnämnda möte följande medlemmar, nämligen enligt artikel 17 a) Amerikas förenta stater, Grekland, Italien, Japan, Norge och Storbritannien, enligt artikel 17 b) Belgien, Canada, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Nederländerna och såsom förut angivits Sovjetunionen, enligt artikel 17 c) — förutom Sverige — Indien samt enligt artikel 17 d) Australien och Madagaskar. — Nästa val äger rum vid församlingens fjärde ordinarie möte hösten 1965.

Vad angår sammansättningen av IMCO:s sjöfartssäkerhetskommitté finns bestämmelser härom i *artikel 28*. Kommittén består av fjorton medlemmar, valda av församlingen enligt vissa angivna principer för en tid av fyra år med möjlighet till omval. Sverige har inte invalts i kommittén.

Beträffande ändringar i konventionen ges bestämmelser i artikel 52. Enligt denna skall ändringar godtagas med två tredjedels majoritet i församlingen, inbegripet instämmande röster från majoriteten av de i rådet representerade medlemmarna. Tolv månader efter godkännande med två tredjedels majoritet av organisationens medlemmar, associerade medlemmar undantagna, skall varje ändring träda i kraft för samtliga medlemmar utom för dem som, innan den träder i kraft, avger en förklaring att de inte godkänner ändringen. Församlingen må vid tidpunkten för godtagandet med två tredjedels majoritet bestämma att en ändring är av sådan art att medlem, som avgivit sådan förklaring och inte godkänner ändringen inom en tidrymd av tolv månader från dess ikraftträdande, vid utgången av denna tidrymd skall upphöra att vara ansluten till konventionen. Enligt artiklarna 53 och 54 skall av församlingen godtaget ändringsförslag deponeras hos Förenta Nationernas generalsekreterare och medlemsstats godkännande ske genom överlämnande av ett instrument till IMCO:s generalsekreterare för deposition hos FN:s generalsekreterare.

I anledning av dels förslag av Brasilien om ändring av konventionens

artiklar 17 och 18 om rådets sammansättning — framfört ursprungligen vid församlingens tredje ordinarie möte — samt förslag av Frankrike om viss ändring i det brasilianska förslaget, dels förslag av Madagaskar om ändring av nämnda artiklar samt av artikel 28 om sjöfartssäkerhetskommitténs sammansättning sammankallades i juli 1964 på begäran av nitton medlemsstater församlingen till extra möte. Detta, som var församlingens andra extra möte, hölls i London den 10—15 september 1964. Sverige deltog med en delegation, utsedd av Kungl. Maj:t den 9 samma månad. I övrigt deltog 42 medlemsstater med delegationer varjämte FN och tre andra internationella organisationer var företrädade vid mötet.

Vid mötets öppnande den 10 september 1964 förelåg — förutom tidigare nämnda förslag om ändringar i artiklarna 17, 18 och 28 — förslag av Jugoslavien om viss ändring i det madagaskiska förslaget.

Det förslag som kom att ligga i centrum för debatterna vid mötet blev Brasiliens förslag om ändringar av *artiklarna 17 och 18*. Detta förslag innebar i korthet *att* antalet medlemmar skulle utökas från sexton till aderton, *att* samtliga rådsmedlemmar skulle väljas av församlingen, *att* sex medlemmar skulle utgöras av stater med det största tonnage och sex medlemmar av stater med den största sjöburna handeln *samt att* övriga sex medlemmar skulle utses så, att rådets sammansättning innefattade en så allsidig representation i geografiskt hänseende som möjligt. Det franska ändringsförslaget anslöt sig till samma principer men innebar större frihet för församlingen att inom ramen för dessa principer fritt utvälja rådets medlemmar.

Under debatten vid mötet anslöt sig flertalet delegationer till de principer varpå det brasilianska förslaget var uppbyggt. Olika möjligheter till utformning av reglerna diskuterades likväl. Ändringsförslag framfördes bl. a. av delegationerna från Förenade Arabrepubliken och Jugoslavien. Förstnämnda lands förslag innebar att den del av rådet som skulle väljas främst efter geografiska principer borde ökas till åtta och rådet sålunda bestå av sammanlagt tjugo medlemmar. Detta förslag stöddes starkt av bl. a. delegationen från Sovjetunionen. Även den jugoslaviska delegationen föreslog ett antal av tjugo medlemmar och därjämte en regel som klart fastställde den geografiska fördelningen. Den norska delegationen framförde muntligen ett förslag av innebörd att gällande stadgande om rådets sammansättning skulle lämnas oförändrat med allenast det tillägget att ytterligare två medlemmar av rådet skulle utses efter geografiska principer. Detta förslag stöddes av den svenska delegationen.

De olika förslagen föranledde interna diskussioner mellan de traditionella sjöfartsnationerna. Slutresultatet av dessa överläggningar blev att man enades om att föreslå Brasilien att i vissa mindre väsentliga avseenden modifiera sitt ursprungliga förslag. Den brasilianska delegationen accepterade sjöfartsnationernas förslag och framlade skriftligt ändringsförslag

till sitt huvudförslag. Det brasilianska slutliga förslaget kom därigenom att erhålla följande innehåll. Enligt artikel 17 skall rådet vara sammansatt av aderton medlemmar valda av församlingen. Enligt artikel 18 skall församlingen vid valet av rådsmedlemmarna iakttaga följande principer, a) sex medlemmar skall vara regeringar i stater med det största intresset i tillhandahållande av tonnage för den internationella handelssjöfarten, b) sex medlemmar skall vara regeringar i andra stater med det största intresset i den internationella sjöburna handeln, c) sex medlemmar skall vara regeringar i stater som ej är valda enligt punkterna a) och b) och vilka har särskilda intressen i sjöfart (maritime transport or navigation) samt vilkas inval i rådet säkerställer representation från alla mera betydande geografiska områden i världen. Punkterna a) och b) är — med viss formell ändring — lika med motsvarande bestämmelser i artikel 17 i dess ursprungliga lydelse.

Vid den slutliga röstningen i församlingen förelåg utöver det brasilianska reviderade förslaget sammanlagt ytterligare åtta formellt framförda förslag till ändringar av reglerna om rådets sammansättning. Röstningen av de skilda förslagen skedde i följande ordning.

Först röstades på Förenade Arabrepublikens förslag att utöka antalet rådsmedlemmar till tjuugo. Resultatet blev 20 röster för och 20 mot (bl. a. Sverige) med 3 nedlagda röster. Förslaget hade därmed fallit. Nästa förslag till röstning blev Jugoslaviens ändringsförslag om starkare precisering av den geografiska fördelningen. Även detta förslag föll med 24 röster mot (bl. a. Sverige), 18 röster för och 1 nedlagd. Härefter röstades på Brasiliens förslag till ändring av dess eget huvudförslag, upptagande de ändringar som förordats under hand av de traditionella sjöfartsnationerna. Detta förslag fick i detta läge en mycket stark anslutning eller 41 röster för (bl. a. Sverige), 1 mot och 1 nedlagd.

Vid en härefter av formella skäl företagen omröstning om det brasilianska reviderade huvudförslaget blev detta enhälligt antaget.

Texten till den av församlingen antagna nya lydelsen av artiklarna 17 och 18 torde i engelsk originalversion och i svensk översättning få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Med förut angivna utveckling av röstningsförfarandet föll samtliga övriga förslag till ändringar av artiklarna 17 och 18, varför de aldrig togs upp till formell omröstning.

Förslaget av Madagaskar om ändring av *artikel 28* om sjöfartssäkerhetskommitténs sammansättning och franskt ändringsförslag härav uppskötts till nästa ordinarie möte med församlingen hösten 1965.

Vid mötets avslutande antogs ett förslag till *resolution, A. 69(ES.II)*, till vilken såsom bilaga fogats de beslutade ändringarna av artiklarna 17 och 18. Såsom skäl för ändringarna har i resolutionen angivits behovet av att utöka antalet medlemmar i rådet och att låta församlingen välja samtliga

medlemmar av rådet samt att ha en rättvis fördelning i geografiskt hänseende av medlemsstaterna. I resolutionen angives därjämte att ändringarna i artiklarna 17 och 18 bestämts vara av den art varom stadgas i artikel 52 och att övervägandena om den föreslagna ändringen av artikel 28 skall framflyttas till församlingens ordinarie möte år 1965. I fråga om ändringarna av artikel 17 och 18 innebär antagandet av resolutionen att församlingen beslutat att medlemsstat, som innan ändringarna träder i kraft avgivit en förklaring att den inte godkänner desamma och som inte godkänner ändringarna inom en tidrymd av tolv månader från deras ikraftträdande, vid utgången av denna tidrymd upphör att vara medlem av IMCO.

Med skrivelse den 14 oktober 1964 har FN:s generalsekreterare översänt resolutionen jämte bilaga till medlemsstaterna.

Frågan om godkännande för Sveriges del av de beslutade ändringarna har genom remiss underställts sjöfartsstyrelsen, Sveriges redareförening, Rederiföreningen för mindre fartyg, Sveriges fartygsbefälsförening, Svenska maskinbefälsförbundet, Svenska sjöfolksförbundet, Svenska stewardsföreningen och Sjöassuradörernas förening. — Rederiföreningen för mindre fartyg har inte inkommit med yttrande.

Remissinstanserna har tillstyrkt ett godkännande av ändringarna eller har inte haft någon erinran mot ett sådant godkännande.

Departementschefen

Enligt de av IMCO:s församling vid dess andra extra möte i september 1964 beslutade ändringarna av artiklarna 17 och 18 i IMCO-konventionen, vilken tillkom redan år 1948, ökas antalet medlemmar i IMCO:s råd från sexton till aderton varjämte principerna för utseende av dessa medlemmar erhåller annan utformning.

Nämnda artiklar jämte artikel 52 i IMCO-konventionen utgör de delar av densamma vilka innehåller bestämmelser till förmån för de traditionella sjöfartsländerna. Ändringarna av artiklarna 17 och 18 tillgodoser önskemål hos ett antal medlemsstater att till församlingen helt överflytta rätten att välja medlemmarna i rådet och därmed koppla bort rådet från inflytandet på dess egen sammansättning samt att i konventionen intaga en bestämmelse som säkerställer en mera jämn fördelning i geografiskt avseende av platserna i rådet. Ändringarna kan komma att inverka på de traditionella sjöfartsländernas ställning i IMCO.

Jag vill här erinra om att Sverige, i enlighet med riksdagens år 1959 fattade beslut, i samband med godkännandet av IMCO-konventionen avgivit förklaring att Sverige anser att IMCO:s uppgifter ligger på de nautiska och tekniska områdena och att, om IMCO skulle komma att med stöd av bestämmelser i konventionen utsträcka sin verksamhet till rent kommersiella eller ekonomiska frågor, en situation kan uppkomma då Sveriges

regering nödgas överväga att uttråda ur IMCO. Ändringarna av artiklarna 17 och 18 strider inte i och för sig mot denna förklaring. Motsvarande förklaring har avgivits av övriga nordiska länder.

Medlemsantalet i IMCO har sedan organisationen började sin verksamhet år 1959 vuxit från trettio till femtioåtta och kommer med säkerhet att stiga ytterligare. En konventionsändring som ökar antalet rådsmedlemmar synes därför naturlig. Från svensk sida bör man inte motsätta sig en sådan ändring. Beträffande de ändrade principerna för utseendet av rådsmedlemmarna må erinras om att motsvarande principer finns inskrivna i ett stort antal överenskommelser angående andra internationella organisationer vari Sverige är medlem. Med hänsyn härtill bör ej heller resas invändning mot en ändring härutinnan i IMCO-konventionen, även om balansen mellan de olika kategorierna medlemsländer därigenom kan rubbas. I likhet med remissinstanserna vill jag därför förorda att Sverige godkänner konventionsändringarna. Frågan om godkännande torde böra underställas riksdagens prövning.

Ändringarna har hittills ratificerats av Australien, Canada och Storbritannien. Från svensk sida torde ratificering böra äga rum senast i samband med ratificeringen av övriga nordiska stater. Tidpunkten härför kan f. n. inte närmare anges. Det bör därför ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma när en svensk ratificering skall ske.

Artiklarna 17 och 18 i deras ändrade avfattning torde kunna tillämpas tidigast vid det val av rådsmedlemmar som skall äga rum vid församlingens femte ordinarie möte år 1967.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att för Sveriges del godkänna de ändringar i konventionen om upprättande av Mellanstatliga rådgivande sjöfartsorganisationen för vilka jag redogjort.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Anders Ferm

Bilaga

Ändringar i konventionen om upprättande av Mellanstatliga rådgivande sjöfartsorganisationen, godtagna av organisationens församling vid dess andra extra möte

ARTICLE 17.

The Council shall be composed of eighteen members elected by the Assembly.

ARTICLE 18.

In electing the members of the Council, the Assembly shall observe the following principles:

(a) six shall be governments of States with the largest interest in providing international shipping services;

(b) six shall be governments of other States with the largest interest in international seaborne trade

(c) six shall be governments of States not elected under (a) or (b) above, which have special interests in maritime transport or navigation and whose election to the Council will ensure the representation of all major geographic areas of the world.

ARTIKEL 17.

Rådet skall vara sammansatt av aderton medlemmar, valda av församlingen.

ARTIKEL 18.

Vid val av rådets medlemmar skall församlingen iakttaga följande principer:

a) sex skola vara regeringar i stater med det största intresset i tillhandahållande av tonnage för den internationella handelssjöfarten;

b) sex skola vara regeringar i andra stater med det största intresset i den internationella sjöburna handeln;

c) sex skola vara regeringar i stater, som icke äro valda enligt a) eller b) ovan och vilka ha särskilda intressen i sjöfart och vilkas inval i rådet säkerställer representation från alla mera betydande geografiska områden i världen.